

บทคัดย่อ

การค้าระหว่างประเทศในยุคสมัยปัจจุบันนี้สามารถทำได้โดยความสะดวกและหลากหลายมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเทคโนโลยี การติดต่อสื่อสาร มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น ซึ่งการทำ การค้าระหว่างประเทศนั้นอาจประกอบไปด้วย 3 สัญญาหลัก คือ สัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ , สัญญาขนส่งระหว่างประเทศ , สัญญาว่าด้วยการชำระราคาระหว่างประเทศ โดยในแต่ละประเภท สัญญาก็มีความหลากหลายวิธีการปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสัญญาว่าด้วยการชำระราคา ระหว่างประเทศนั้นสามารถทำได้หลากหลายวิธี เช่น เลตเตอร์ออฟเครดิต , ตั๋วแลกเงิน , Open Account , Advance Payment เป็นต้น แต่วิธีการชำระราคาที่มีความปลอดภัยทั้งในแง่ของผู้ซื้อ และผู้ขายมากที่สุด คือ เลตเตอร์ออฟเครดิต และเมื่อมีการชำระราคาด้วยเลตเตอร์ออฟเครดิตแล้ว สัญญาอีกชนิดที่มักจะใช้ในทางปฏิบัติต่อเนื่องกัน นั่นก็คือ ทรัสต์รีซีท

ประเทศไทยใช้เลตเตอร์ออฟเครดิตและทรัสต์รีซีทในทางปฏิบัติมานานแล้ว แต่กลับ ไม่ปรากฏกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ใดที่เกี่ยวข้องกับเลตเตอร์ออฟเครดิตและทรัสต์รีซีทเลย ซึ่งเมื่อมี คดีพิพาทขึ้นสู่ศาล การนำหลักกฎหมายต่างๆมาวินิจฉัยคดีของศาลอาจเกิดความไม่เป็นเอกภาพ ได้ โดยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาแต่เฉพาะเรื่องทรัสต์รีซีทเท่านั้นว่า ทรัสต์รีซีทมีลักษณะและ ใช้ในทางปฏิบัติเช่นไร ประเทศไทยควรมีกฎหมายว่าด้วยทรัสต์รีซีทเป็นการเฉพาะใช้บังคับหรือไม่ และหากควรมีกฎหมายนั้นควรมีลักษณะเช่นไร โดยจะศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศ สหรัฐอเมริกาที่มีกฎหมายว่าด้วยทรัสต์รีซีทเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษร และกฎหมายของ ประเทศอังกฤษที่มีความเก่าแก่ในทางการค้าระหว่างประเทศ

ผลจากการศึกษาพบว่า ทรัสต์รีซีท นั้นเป็นเพียงหลักประกันในการชำระหนี้ตามเลต เตอร์ออฟเครดิตของผู้ขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตที่มีต่อธนาคารเนื่องจากการที่ธนาคารจ่ายเงิน ตามเลตเตอร์ออฟให้แก่ผู้รับประโยชน์นั้น ในทางปฏิบัติธนาคารมักจะครอบครองสินค้าตามเลต เตอร์ออฟเครดิตไว้ในฐานะเจ้าหนี้จำนำ เมื่อผู้ขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตจ่ายเงินตาม เลตเตอร์ออฟเครดิตแล้วธนาคารจึงมอบสินค้าให้ แต่ผู้ขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตส่วนใหญ่จะไม่สามารถจ่ายเงินตามเลตเตอร์ออฟเครดิตได้จนกว่าจะนำสินค้านั้นไปขาย หรือ กระทำการอื่นใด ก่อน แต่หากธนาคารส่งมอบสินค้าให้ผู้ขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตนำไปขายก่อนแล้วจึงนำเงินมา ชำระหนี้แก่ธนาคารจะเกิดความเสี่ยงแก่ธนาคารเป็นอย่างมาก เนื่องจากการส่งมอบสินค้าคืนสู่ ลูกหนี้จะมีผลทางกฎหมายทำให้ความเป็นเจ้าหนี้จำนำของธนาคารระงับสิ้นไป ดังนั้นธนาคารจึง คิดค้นสัญญาอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นมา นั่นก็คือ ทรัสต์รีซีท เพื่อเป็นการรักษาสีทธิใดๆเหนือสินค้า

อันเป็นหลักประกันของธนาคารเอาไว้ จะเห็นได้ว่าทรัพย์สินเริ่มถือกำเนิดขึ้นจากทางปฏิบัติดังนั้น กฎหมายที่จะนำไปใช้บังคับจะต้องสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัตินั้น

จะเห็นได้ว่าทรัพย์สินเป็นสัญญาอย่างหนึ่งที่มีคุณลักษณะพิเศษแตกต่างจากสัญญา อื่นๆในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไทย ดังนั้นกฎหมายที่จะนำมาปรับใช้แก่สัญญา ทรัพย์สินควรจะแยกต่างหากเป็นพิเศษด้วยเช่นกัน จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าประเทศไทยควรมี กฎหมายว่าด้วยสัญญาทรัพย์สินขึ้นเพื่อใช้บังคับเป็นการเฉพาะ เพื่อให้คู่สัญญาสามารถรู้ได้อย่าง ชัดเจนถึงสิทธิและหน้าที่ของตนที่แท้จริงตามสัญญา และเพื่อความเป็นเอกภาพทางกฎหมายใน การตัดสินคดีของศาลด้วย ส่วนแนวทางของกฎหมายไทยว่าด้วยสัญญาทรัพย์สินนั้นผู้เขียนเห็น ว่าเรื่อง ทรัพย์สินที่ไม่มีอนุสัญญาระหว่างประเทศหรือกฎเกณฑ์ที่เป็นสากลอย่างเช่น UCP600 ที่ใช้ บังคับกับ เลตเตอร์ออฟเครดิต ดังนั้นในการร่างกฎหมายฉบับนี้ควรจะบัญญัติให้สอดคล้องกับ ธรรมชาติของทรัพย์สินที่เกิดจากแนวทางปฏิบัติของพ่อค้า กฎหมายที่ใช้บังคับจะต้องไม่ขัดกับ แนวทางปฏิบัติแต่ต้องเป็นไปในลักษณะที่เอื้อให้สามารถใช้ได้สะดวกและคู่สัญญาทราบถึงสิทธิ หน้าที่ของตนได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยอาจยึดถือตามแนวทางของกฎหมายสหรัฐอเมริกาและ ประเทศอังกฤษเป็นหลักในการร่างในเนื้อหาอันเป็นสาระสำคัญแล้วประยุกต์ให้สอดคล้องกับ กฎหมายไทย โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมและไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของ ประชาชนเป็นหลัก